

حيات

حيات دأما حيات... دنيا دأها جوق حيات قاتالم...
- نجه -

اداره مرکزی :

آقزده ، استانبول جاده سنده آقزده
معارف امینکی باشده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده رسلی پرشینه
اداره خانمسی داخلده کی دائره
تلفون : ۳۶۰۷

نسخه سی هربرده ۱۰ غرورده .

سهلکی پوسته ایله ه لیرا .
(اجنهی مملکتلر ایچین ه دولار) .

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آقزده مرکزیدر .

صافی : ه

آقزده ، ۳۰ کانون اول ، ۱۹۲۶

۱ نجی جلد

صاحب

شرق ولایتلریز و کنجلیک

تورک طور اقلرینک بالخاصه بر قسمی وارد در که
سنه لرجه متروک بر اقلیماسی یوزندن هنوز وطنک
دیگر جزو لری سویه سنه بیله کله مه مشدر . بوراسی
شرق ولایتلریزدر . یاقین زمانه قادر اوراده
قرون وسطادن قالان دره بکلک تشکیلاتی حکم
سورویوردی . حالا اوراده مکتب یوزی
کورمه مش ، تورک عرفانی کیرمه مش قصبه لر
وار . یولسزلق ، جهالت بوراده غربی و وسطی
انادولیدن آیری بر نوع اجتماعی و اقتصادی
وضعیت تولید ایتدی ... بویوزدن ملی وحدتیزه
اویغون اولمایان حسله ، حرکت مساعد بر زمین
وجوده کلدی . اورالک اجنهی تحریکاتنه ده یاقین
اولدیغنی کوز اوکنه کتیر بر سه کز تهله کنک اهمیتینی
در حال اکلا رسیکنز .

بو تهله کله قارشینده تورک کنجلیکنه ترتب
ایده ن وظیفه جوق بویو کدر . شیمدی یه قادر
وطنک اوزاق و هجرا بر کوشه سی عد ایدیلن
بویرلره تورک حرثی کوتورمک مجبوریتنده یز .
بو هم ملی ، هم انسانی بر مکلفیتدر . هیچ شبهه
یوق که تورک وطننده تام و حقیقی بروحدت آنجق
اوراده کی تورک قصبه لرینه عرفان کیردیکی زمان
حصوله کله جکدر . بونی تأمین ایله مک بزم ایچون
بربور جدر . دیگر جهتن مملکتک بو پارچه سنده
باشایان و طنداشلر قارا کلک ایچنده قالمشلردر .
بونلری تورلو تورلو تحکمدن ، تحریکلردن
قورتارمق ، مدنیت یولنده وطنک دیگر اقسامیله
برابر یورویه جک حاله کتیرمک ده عینی زمانده
اک یوکسک انسانی بر وظیفه در .

تورک کنجلیرینک شیمدی یه قادر بو ولایتلرده
لایقیه چالیشاماسنک مختلف سیبیلری وار .
بر کره بیک غائله اونو بو شرفلی ایشدن
آلیقویوردی . وطنک مدافعه سنه قوشمقدن
تورک عرفانی یایمغه وقت بولامامشدی .
استقلال ظفری مملکتی بو غائله لردن قورتاردی
شیمدی کنجلیکک وظیفه سی نه قادر کوچ ، نه قادر
چتین اولورسه اولسون ، تورک وطنکک الهجرا
کوشه سنه قادر عرفان و مدنیت صوفقدر .

بونک ایچون بر کره کنجلیرده هیجانله مترافق
بر علم ، عمله مؤثر معلومات لازمدر . بوتون تدریس
مؤسسه لریمز ، معلم مکتبلری ، لیسهلر ، دار .
الفنونمز بوغایه ایچون چالیشمالیدرلر . بزده یاقین
زمانه قادر تدریس طرزی دأما بعض معلوماتی
اوکره تمک شککنده ایدی . حالبوکه کنجلیره
ویره جکمز معلوماتک قیمتی اونلرده قوتلی عمل
شعورلی حرکت تولید ایتمه سیله اولچولور . اگر
بریلکی سزی یکی بر طرز حرکت ، یکی بر
استقامت سوق ایله میور ، یا خوداسکی قناعتلریکزی ،
توجه ایتدیکنز استقامتی تأیید ایدره ماهیتده
بولونمایورسه اونک سزه هیچ بر فائده سی یوقدر
یا خود سزک ایچون او ، بر « حقیقت » دکدر .
هر نوع تدریسدن مقصد « حقیقت » لر تلقیندر .
اوحالده تدریس ایله جککزی بیلکی کنجلیرک
حرکاتنه شعورلی بر استقامت ویرمیدر . بونک
ایچون هر درجه تدریسات کنجلیره یالکز مجرد
مفهوملر تلقینندن عبارت قالماملی ، اراده یه مؤثر
و هیجانله مترافق اولمالی و کنجلیرکک جوق
مؤثر اولایله جکلی محیط یعنی مملکت محوری
اطرافنده جریان ایله ملیدر . بویله بر علم فعال ،
اراده لی کنجلیر یتیشدیرر ، بوکنجلیر محیطلرینه

مؤثر اولمق احتیاجینی دویارلر . بو احتیاجک تطمین
ایچون اک کوزل ساحه البته شرقی آنادولیدر .
دینه جک که اوراده خدمت بر جوق محرومیتلر
بهاسنه اولیور . بو محرومیتلره تحمل کوچدر .
ایشته اصل کنج روحلری جلب ایله جک سائق
بو کوچلکدر . مفکوره ، اوزون جداله تحق
ایده بیله جک فکرلردر . بویله اولدینی ایچوندر که
تحقیق ایلدیکی زمان اک بویوک ذوق و نشئه یی ویرر .
محرومیت و کوچلک قارشینده وظیفه یه لندن
قاچانلر حیاتک حقیقی معناسی ، سعادت آکلا .
مایانلردر . بر قسم انسانلر سعادت یه ساده جه کلوب
کچیجی حظده و سلون ایچنده آرارلر . بونلر
انسانی حیاتی و سعادتک معناسی بیلیمه یتلردر .
حقیقی سعادت طبیعت و جمعیته مؤثر اولدیغمز ،
انسانی بر ابداع وجوده کتیردیکنز زمانلرده
حس اولونور . بوکی حاللرده دویدیغمز ساده جه
حظ plaisir دکل ، سرور Joie در . بیلیملی یز که مادی
حظلر موقدرلر . اصل انسان اک بویوک سعادت
سرورده حس ایدر . سرور عضویته ده آز
مربوط اولدینی ایچون حظدن ده سورمه کلی ،
دها غیر فانیدر . یکی بر اثر ابداع ایله یین ، طبیعت
و جمعیت اوزرینه مؤثر اولان انسانلرک روحلرنده
دویدقلری امثالسز ذوقلردر که سعادت وجوده
کتیرر . حیاتک حقیقی غایه سی بونوع سرورلری
دویمقدر . کنجلیرک آرادقلری « سعادت » ده
بو اولمالیدر . جوق یازیق که بر طاقم انسانلر بو
نشئه یی بیلیمه دکلی ایچون سعادت یه مادی حظلرده
کورویورلر ، اطرافنده کی انسانلری ده یالکز
بونک آرقاسنده قوشمغه دعوت ایدیورلر .
حالبوکه بو نوع حظلره حقیقی انسان روحی
تطمین اولوناماز . تورک معلملری کنجلیرک سعادت

لسان بحشری

لاتین حرفلری « مسئله » سی

مشهور دوغولرمیزی شعورلی بر حاله صوقه جق ملی « شاه اثر » نه زمان نائل اولاجقز... اثرلرنده تورک حیاتنک اصل صاغلام ، اوریشنال و قوتلی طرفلرنی کوستره مه مک خصوصنده شاعرلرمزده رومانجیلرمز کیدر ، صوک شعرلرمزک بویوک بر قسمی ، اورویا ادبیاتلرنک صولوق و عادی بر تقلیدنن، ارالرده ارتق قیمتی غیباتمش جریانلرک معناسز استطاله لرندن عبارتدر : فی الحقیقه « لسان » و « وزن » اعتبارله ، شو صوک اون بش سنه لک « ملی ادبیات » جریاننک تأثیر آلتنده ، جوق بارز و سرعتلی بر ترقی محسوس اولیور ؛ لکن بو « ملیله شمه » یالکز شکلی و خارجی قالمایه رق روحده تأثیر ایتله لیدر . بزده صنعتنک « ملی حیات » ایله نه قدر آز علاقه دار اولدیغنی کوسترمک ایچون کوچوک بر مثال سوبله به حکم :

مشوم متارکه دوره سنده ، مملکت ، مستولیلرک قورقونج و ظالم اسارتی آلتنده ایکلرکن ، ادبی مجموعه لرده ستون ستون « سعد آباد » شرقیلری نشر اولونوردی... بوکون، حر و مستقل یاشادیغمز طور اقلر اوستنده یکی بر حیات یاراتق ایسته دیکمز بر ائشاده ، شعرلرمز « بدین » و « تمامیه » « مرضی » بر روح ایله معلول ! حیات ایله بوقدر علاقه سنی کسمش ، بو درجه « فردی » و « خود بین » ماهیت آلمش بر ادبیات ، ساخته و مرضی دکلدردنه در؟ ***

بوتون بو مشاهده لر بزه بر حقیقی آکلتیور : دونکی حیات تلقیلرنک یاراتمش اولدینی ساخته ، مرضی ، فردنجی ادبیات آرتق صوک کونلرنی یاشامقده در... ملی حیاته استناد ایدمه دیککی ، خلقک روحنه بابانجی قالدینی، ساده جه آوروپا موده لارینک تقلیدله وقت کچیردیککی ایچون ، اسکی امپراطورلرک مادی و معنوی بوتون مؤسسه لری کبی بواسکی ساخته ادبیات ده آرتق بیقیلیور. ادبیات تاریخمک بودونوم نقطه سنده ، بوتون صنعتکارلرمز ، متقدلمز ، ادبیات نظریه جیلرمز دوشن وظیفه ، او ییقیلان ، غلزلر بنانک برینه ناصل بر آیده قوراجقمزی تعین اتمکدر . اجتماعی حیاتنک هر ساحه سنده کی دهرین انقلابلرله هم آهنگ اولارق، اورتیه بوکونکی حیاتنک ایسته دیککی یکی « بدینی قیمتلر » صنعتی یکی جریانلر ویرمکه مجبورز. بویکی ادبیات ، اصل الهاملرنی « ملی حرث » دن « خلقک روحی » ندن آلاچق ایچون تمامیه « عصری » و « حیاتی » بر ماهیتده اولاجق و بو صورتله تورک روحنک « اصلیت و خصوصیت » نی کوستره بیله جکدر . بزه او یله بر ادبیات لازمدرکه ، الهی نغمه لرله اک بدین وخته روحلره امید و فعالیت و برسون ؛ فردیتلری اجتماعی مفکوره لرایچنده آرپسون ؛ یارانه جنی قهرمانلرله تورک سجه سنک فضیلتکارلقلرنی تجسم ایتدیرسون ؛ اسکی حیات شکللرنک او بوشدیر برنجی تلقیلرنه ، بابانجی حرثلرک مشوم تحکیمه عصیانکار برکنجک یاراتسون... ایسته تورک انقلابی ، ادبیات و صنعت ساحه سنده بویله بر حرکت بکلور ؛ و آنجاق بویله بر حرکت ، انقلابی انعام ایده جکدر .

کوربیلی زاده محمد فواد

استابول دارالفنوننده « تورک ادبیاتی تاریخی » مدوسی

۲ — غرب مدینتی زمره سنه داخل اولماضر، بهمه حال یازیلرده ده غربک شکل وحدتنه اویماضی ایجاب ایتدیرمه ز . چونکه بو وحدتک مادی و معنوی هیچ برقیمتی بوقدر . غرب مدینته کیرمش اولان ژاپونلرده حالا اسکی یازیلرنی محافظه ایدیورلر .

۳ — لاتین حرفلری ایله انقلاب آراستنده بر مناسبت بوقدر .

۴ — خلقمک امی قالماسی اقتصادی انکشافک تأخیردن ، اسکی حکومتلرک همستزلکنندن ، تشکیلاتک کفایتسزلکنندن در . مکتب اولماقجه ، معلم بولونماقجه هانکی طرف قبول ایتسه نتیجه بردر . صوکر لاتین حرفلری ده ظن ایدیلدیکی قادار قولای اوکره نیلن شیلر دکلدرد . بوندن باشقا آلفاسی درجه نهاده قاریشیق اولان و تورکجه نک بوکونکی یازیله هیچ قابل قیاس اولمایان ژاپونیا نک عمومی و ابتدائی معارفی ، آلفاسی درجه نهاده قولای و بیسط اولان ایتالیا نک کنندن داها منشردر .

لاتین حرفلری قوللانان اسپانیا و پورتیکیزده معارف نسبة کیدر . یازی اعتبارله فرانسز الفبا سندن جوق قولای اولان روس آلفاسی روسلرک یوزده غمش درجه سنک امی قالمالرنه مانع اولامامشدر . صوکر ایکنجی بر مسئله داها وار : عجباً لاتین حرفلری قولایلقه قبول ایدیله بیلمی ؟

برنجیلر « اوت » دیورلر ، « درحال برامره ، برقانونله همان قبول اولونور و تطبیقاته کچیلر . »

ایکنجیلر ایسه بونا احتمال و برمه یورلر . یازی کبی جوق قوتلی و جوق کوکلی بر اعتیادک بر حمله ده ده کیشه بیله جکنی قبول ایتیه یورلر .

صوکر اوچنجی مسئله چیقیر : عجباً بویله بر الفبا استبدالندن کارمی ایدهرز ، ضرری ؟

برنجیلر محقق کار ایده جکزد دیورلر ، ایکنجیلر ایسه بونی هیچ اومادقدن باشقا عظیم ضررله اوغرایاجقمزی خاطر لاتینورلر و بالخاصه بویله بر حرکتک ماضینک بوتون عامی و ادبی فعالیتلرنک متراکم نتیجه لرنی و بناء علیه حرثی وارلغمزی انکاره و اراجفنی سوبله یورلر .

بو مسئله ده « سیاسی و تجاری » ملاحظه لر سرد ایدنلر وار . لکن بوتونلر اوقادار بعید ملاحظه لرکه ذکر ایدیله به بیله دکزلر .

یالکز بر نقطه یی علاوه ایتک لازم : مسئله سکونت واعتداله مناقشه ایدیله یور ، هرا یکی طرف آرزوق سینیرلر یور و بعض بعض ناخوش ایمالرده ده بولونولیور . مثلاً لاتین حرفلری علیه دارلرنه مقابل طرفدن ، عادتاً « کهنه قاقالی ، مرتجع » معناسی و بریله بیله جک سوزلر سوبله نیور ؛ ناصیل که لاتین حرفلری طرفدارلرنه ده دیگر طرف بعضاً « زوپیه » معناسنه آلتیایله جک وصفلر قوللانیور .

حالبوکه اورتاده بو قادار سینیرلر نه یی ایجاب ایده جک بر حال یوق . لاتین حرفلری طرفدارلنی ، مطلقاً برق علمدارلنی اولما دینی کبی علیه دارلنی ده ارتجاع دکل حتی علی العاده محافظه کارلنی بیله عد اولونمق ایجاب ایتمه ز . چونکه حرفلری ده کیشدیرمکه

همان اون سنه دن فضله بر زمان اولیورکه فکر عالمزده آرا صیرا نکس ایدن بر « مسئله » وار : لاتین حرفلری ، یعنی تورکجه نک عصرلردنبری یازیسی اولان بوکونکی حرفلری آتارق لاتین حرفلرنی آدایته ایتک مسئله سی . بومسئله ، غالباً ، ایلک دفعه بویوک حربک ایکنجی سنه سنده مطبوعانده پک قیصارمدت موضوع بحث اولدی ، صوکر او نوتولدی ایدی . صوک ایکی سنه ظرفنده ، انقلابک اسکی وحیاته ضررلی مؤسسه لری ییقماسی اوزرینه ، بویازیلرکده « اسکی وحیاته ضررلی » بر مؤسسه کبی اورتادن قالدیرلماسی خاطره کلدی . و شیمدی به قادار کرک طرفدارو کرک علیه دارلردن بر چوغی بو خصوصده کی فکرلرنی سوبله دی . بوفکرلر شویله اجمال ایدیله بیلمی :

لاتین حرفلری طرفدارلری تقریباً دیورلرکه ۱ — شیمدی به قادار قوللاندیغمز حرفلر « عرب » حرفلیدر . بوتونلر سامی بر لسان اولمایان تورکجه نک بنیه سنه او یغون دکلدردلر ، املامزک بوزوقلغنک اک بویوک سببی بودر .

۲ — مادام که غرب مدینتی زمره سنه داخلز ، غربیلرک یازیده کی شکلی وحدتندن آیری قالمالنیز . اوروپالیرک یازیلری هپ لاتین حرفلری ایله یازیلر (یونان و روس و جنوب اسلاولری یازیلری ده اساس اعتبارله لاتین حرفلری ایله برمنشانددر) .

۳ — لاتین حرفلرنی قبول ایتدیکجه انقلابمز تام اولماز .

۴ — خلقمک اکثریت اعتبارله امی قالماسی عرب حرفلرنک زورلنی یوزندندر . لاتین حرفلرنی قبول ایدرسه ک الفبامز قولایلاشیر ، هرکس ده قولایجه اوقور . هله ایلک مکتبلرده الفبا تدریسی فوق العاده بیسطله شیر ، چوجوقلرمز بوکونکی زحمتدن یاری یاری به قورتولور .

لاتین حرفلرنه علیه دار و بوکونکی حرفلرک محافظه سنه طرفدار اولانلرده شویله دیورلر :

۱ — شیمدی به قادار قوللاندیغمز حرفلر اصلاً « عرب » حرفلیدر ، لکن تورکجه اونلری کندی بنیه سنه اویدورمشدر . تورکجه نک سامی بر لسان اولماسی « عرب » حرفلرنک تورکجه به اویماماسنی ایجاب ایتدیرمه ز . ناصیل که فارسی و اوردولسانیه سامی بر لسان دکلدرد و عرب حرفلرله پک اعلا یازیلر . بیلور . املامزک بوزوقلنی قابل ازاله در . موجود حرفلر هرا یکی اشارت علاوه سی ، بعضی زائد حرفلرک الفبادن چیقارلماسی املا مسئله سنی حله پک زیاده مدار اولور ، قالدی که املا مسئله سی یالکز حرف مسئله سی ده دکلدرد . تورکجه نک اصل محتاج اولدینی « صرف » در ، واملاده « صرف » دن چیقار .

فکر لریمز ، محفوظاتیمز ، تفکریمز حاصلی علمیز
دکشته جک دکل که . نه بیلورسه قینه اونی بیلجکیز ،
نه قادر تفکر ایده بیلیردیه که نه اوقادار تفکر ایده
بیلجکیز ؛ روحیتزده برتوله اولمایاجق و بناء علیه
انقلاب ده بوحادثه دن ، تأثیر اولمایاجقدر . یعنی انقلاب
حرفلرک شکلی قارشیننده تماماً بی طرفدر . انقلاب
بزم تفکریمزله صمیمی بر رابطه بی حائزدر . تفکر
قابلیت ترقی ایتدیکه ، انقلاب ده ایلری به کیده جکدر .
تفکر قابلیت ایشله عک ایچین مقتضی عنصرلر ایه
فکرلردر ، یوقه فکرلرک خارجی رمزلری دکلدر .
او حالده ایلک پایلاجق ایش بو حرفلر مسئله سنی
انقلاب دن آیرمق اولالیدر . بو کونکی حرفلریمزی
محافظه ایتسه که ده استبدال ایلسه که ده انقلاب انقلابدر
ویورویه جکدر .

بواساسده اتفاق ایده بیلیرسه که دیگر مسئله لری
سین بر قائله مناقشه ایتمه من قولایلاشیر .
بونده اتفاق ایدلرکی فرض ایدیور و ممکن
اولدینی قادر بی طرف و شیئی اولمایه چالیشهرق
مسئله بی آئیده کی ماده لر داخلنده مناقشه ایتکه ایتسه یورز :
۱ — بو کونکی حرفلریمز اصلاً عرب و سامی
اولایلیر ، لاکن عصرلرجه تورکجه که یکانه یازیسی
اولدقلری ایچین ملی درلر . چونکه ملی بر تصرفه
اوغرامتلردر : تورکجه ده عرب حرفلری عربجه دن
فرقلی تحوئلره و علاوه لره معروض قالمشدر . بو
حرفلری تورکلر شکل اعتباریلده ده تعدیل ایتلر
و کوزه لله شدیرمشلردر . رقع و دیوانی کیبی ایکی مهم
شکلی ابداع ایدن تورکلردر ، دیگر یازیلرک بدینی
قیملرینی یوکه لنده نه تورکلردر . تورکجه که سامی
بر لسان اولماسی بومشله ده اهمیت حائز دکلدر .
ماجارلر ، قنلر ، نستونلر آری قوملردن دکلدر ؛
لسانلری آری لسانلردن چوق فرقلی در ، بویله اولقله
برابر عمومیتله آری لسانلرک الفبائی اولان لاتین
حرفلرینی قوللانیورلر . ایرانیلرک دیلی آری لسانلر
زمره سندن در ، حالبوکه سامی الفبائی موقیتله
قوللانیورلر ، و صوکر لاتین الفبائی ده فیکه الفبا سندن
مشقدر ، فیکه ایلر ایه سامی قوملردنر . بوحالده
بو کونکی حرفلریمز « ملی » دکلدر دیک یا کلیش
اولور ، و بوندن باشقا بویله برادعا لاتین حرفلرینک
« ملی » اولاجقنی اثبات ایتک کیبی امکانش بر ایه
کیریمه بی ده اتاج ایده بیلیر .

۲ — بو کونکی حرفلر یازیمزی و الفبا تدریساتی
اشکال ایدیورمی ؟ البته ایدیور ، بو محققدر . الفبا من
صائیرجه فقیردر ، صائیرجه لزومندن فضله زنکیندر .
بعضی صائیرک شکللری قولایجه تفریق ایدیله مه به جک
درجه ده بر برینه بکزه در . بو یوزدن الفبا تدریساتی ده
براز کوجدر . لاکن ترددا ایتمه دن سوبله به بیلیملی یز که
لاتین حرفلری ده قولای دکلدر . بر دفعه لاتین
حرفلریمز ال یازیسی و کتاب یازیسی بر بوندن بوس بوتون
فرقلی در . صوکر هر بر یازیدن برده ماژوسکول
و مینوسکول فرقی واردر . بو ایلک مکتبلرده
چوجوقلری آزیوران برشی دکلدر و بو یوزدن در که
ای بر اصول تدریس ایله چالیشیق شرطله بزم الفبائی
چوجوقلر و سطی بش آیده اوکره ندکلری حالده

فرانسزجه الفبائی فرانسز چوجوقلری ده بوندن داها
قیصا بر زمانده اوکره نه مه یورلر . لاکن هیچ بر
سوء تفهمه محل قالمق ایچین مان قید ایدیم که هر ایکی
اوکره نیش ۷-۸ یاشنده کی مدتی بر چوجو عک لهجه سینه
داخل اولان کله لر اعتباریلده در . بو نقطه دن اعتباراً
فرانسز چوجو غی ایچین ایلدر یله مک داها قولایدر ،
چونکه فرانسزجه املا بزمکی قادر آیقیری دکلدر ؛
بزم چوجوق ایچین بوندن صوکراده مشکلات متناقص
بر سیر ایله - دوام ایدر . صوکر ، معهودسته نوغرافیک
قیملرندن باشقا ، « عرب » حرفلرینک لاتین حرفلرینه
نظراً بارز بر فاقیتی حائز اولدینی ده علاوه ایتمه لی یز .
بو کونکی حرفلریمز کله لره داها فضله شخصیت
و بریر ، بناء علیه بو حرفلره یازیلان کله لری کوز
داها چاپوق و داها قولای قاورار و واضح رؤیت
ساحه سینه داخل اولان و بردن اوقونان کله عددی
« عرب » حرفلر یله یازیلانلرده لاتین حرفلر یله یازیلانلردن
داها چوقدر . بو قولایجه تجربه ایدیله بیلیر : لاتین
حرفلر یله باصیلش بر کتابی آجیکیز . اورنانه
بش سائیم قطرنده دائره شکنده ده ایلک آجیلش
بر کاغدی بر صحیفه نک اوزرینه قاپاتیکیز و دلیکه تصادف
ایدن یازیلره بر آن باقیکیز ؛ عینی عملیه بی عینی بونطوده
« عرب » حرفی ایله باصیلش بر کتاب اوزرنده ده
تکرار ایدیکیز ؛ بر آئنده اوقویا بیلدیکیز کله عددی
عرب حرفلریمز داها چوق اولدینی کورورسکیز .
« عرب » حرفلری کله لره لاتین حرفلرین داها زیاده
شکلیت و شخصیت و بریر .

« عرب » حرفلرینک کتاب و یازی شکللری
آراستنده کی فرق اوقادار آزدر ، که اهل ایدیله بیلیر .
بو حالده بزده ایلک تحصیلک انکشاف ایتمه مه سی
منحصراً یازی و صرف زور لغندن دکلدر . ناصیل که
ای بر اصول تدریس ایله چالیشان معلملر یک قولایقله
الفبا اوکره نه بیلورلر و ناصیل که صوک سینه طرفنده
الفبا کابلریمز و الفبا تدریسی اصوللریمزده لسانلرک
بنیه سینه ممکن مرتبه او یارق اولدیکه مکمل بر حاله
کیرمشلدر . بناء علیه لسانلری قولای اوقونق ایچین
حرفلریمزی ده کیشدیرمک فضله بر کلفته کیرمکدر ،
چونکه بونده قازانجیمز بویوک اولمایاجقدر . خصوصیه
داها آشاغیده بحث ایده جکیمز مهم بر بنیوی مسئله
یوزندن تورکجه لاتین حرفلری ایله یک قولایجه
یازیلما یاجقدرده . بو کونکی یازیمزی ممکن مرتبه
اصلاح ایتک بر استبدال دن چوق قولایدر و عملی در .
۳ — لاتین حرفلرینی قبول ایتکله غربک یازی
اعتباریله شکل وحدته داخل اولمازدن تولد ایدیه جک
ملی و حرثی و انسانی فائده محتاج اثباتدر . اکر بوندن
مثلاً لسانلرک بین الملل انتشارینک قولایلاشاجق قصد
ایدیلورسه لاتین حرفلرینی قبول ایتمه من ، بالکیز
باشنه بونی تأمین ایدمه من ، چونکه مثلاً چوق یوکک
بر حرث صاحبی اولان فینلریله ماجارلرک لسانلری ده
کندی ملی محیطلرینک خارجنده یک آز بیلین برر
لساندر ، ناصیل که له وچک لسانلری ده بویله در .
بناء علیه بوفائده صریح بر صورتده کوسته ریلده دیکه
یازیلریمزی تبدیل ایتک و بوندن تحصیل ایدیه جک بر
آلای مشکلاته قائلیمق معانس اولور .

۴ — لاتین حرفلری تورکجه به آدایته ایدیله
بیلیرمی ؟ بونا بو حرفلرک طرفدارلری « البته » دییورلر ؛
حالبوکه مسئله مان کدیروب آناجق قادر قولای
دکلدر . تورکجه ده کی بوتون صائیرله مقابل برر شکل
قبول ایتک و بوتون صاملری ده به بویله قبول ایدیله جک
برر شکل ایله کوسترمک شبهه سز قولای برشیدر .
حتی یاری صائت حانه کلش اولان « غ » و « گ » لره
(اوجانی ، کوردیکی کله لرنده اولدینی کیبی) مقابل
اشارتلر احدائی و یا قبولی ده کوچ دکلدر . اصل
کوجلک تورکجه نک صرفی بنیه سنده در . تورکجه
تصریف ایدیله ز ، صرفی تحوئلر کله لرک صوکنه
اکله ن اداتلر و یا صرفی لاحقه لره یاپیلر و بو لاحقه لره
اصل اولان ده صاملردر . بونلرک کندی باشلرینه
هیچ بر حرکه سی یوقدر ، حرکه سنی التحاق ایتدکلری
کله دن آلیرلر . بو کیفیتن بر درجه به قادر حال
صیفه سی لاحقه لری مستثنا در ، لاکن بوده بعضاً ،
ایلک مجاسنده اصل کله به تبعاً تحوئل ایدر . مثلاً
تورکجه ده جمع ادائی ساده جه « لر » در . نه « لره » در
نده « لار » در ؛ بو حرفلر اصل کله به کوره حرکه له
نیرلر . کذا تورکجه ده فاعلیته مترافق بر نسبت ادائی
واردر که ثابت قسمی ساده جه « ج » صامتدن عبارتدر .
بوصامت « اوقو ، یاز ، کزکین ، سبیل ، سود ،
یوز ، آرا ، قور ، قورو » کله لرینه التحاق ایدیکه
« udjn ، dju ، ilji ، dji ، yidji »
(آقالین اسره بی کوسترمک
ایچین قوللانیلمشدر) کیبی دو قوز شکله حرکه له نیر .
مضارع لاحقه سی « ر » دن عبارتدر ، حالبوکه بوده
« کل ، قال ، اوقو ، کور ، بول ، کیت ، یاب »
کیبی ماده اصلیه لردن صوکر حرکه جه « our , r , ir »
« ar , er , our , ur » شکلرینی آلیر . هله « باغیر ، چاغیر »
کله لرینک مضارع لری لاتین حرفلر یله یازایلیمک جدأ
بر مسئله در .

مثلاً : « اولدیفندن ، کوردیکندن ، آلدیفندن
کلدیکندن » کله لرینک لاحقه لری لاتین حرفلر یله ناصیل
تثبیت ایدیله رک قولایجه یازیلایله جکدر ؟ بنه بالفرض
« جفال اوغلی » کله سنده کی یاری - صائت « غ » لرک
لاتین حرفلری ایله یازیلما سی ده یک قولای اولمایاجقدر .
۵ — بر مهم مسئله ده تورکجه نک بوتون تورکیه
ده کی محلی تلفظ فرقلرینک تثبیت در . بو کون یازی
لسانی استانبوللو ایله قسطنطنیلی ، ارضروملو و عینتابلی
ایچین ساده جه کندی تلفظنی اظهاره وسیله تشکیل
ایدن و عصرلرجه استعمالی سیبله آلیشیلش اولان
بر رمز دن عبارتدر . عینی « کوردیم » کله سنی مختلف
محللر اهالیسی « Keurdam , Gheurdam » و
« Gordum » طرزنده تلفظ ایدر . فقط لاتین حرفلری
قبول ایدیلنجه بونی تثبیت امکان اولماز ؛ « Gordum »
تلفظ ایدن بر انسانه یکی اوکره نه جکی حرفلره بو کله بی
« Gheurdam » یازدیرمایه امکان یوقدر . تلفظی
اعتیاد ایه قولای قولای ازاله ایدیله مه من . لاتین
یازیشک محلی شیوه و تلفظلری بر قات ده اثبیت ایتمه سی
امکانی واردر که بو حال تورکجه املا بی بوس بوتون
قارما قاریشیق بر حاله کتیره بیلیر . صوکر بر دفعه
ایش چیغرندن چیقنجه آرایه شخصی و عندی تلفظلرده

بو کونکی معمارلق ندره یه کیدیور ؟

بو کونکی معمارلق ندره یه کیدیورنی آکلامق ایچون دونکی معمارلق ندره لره واردیغنی گورمک لازمدر . نجه انسانلق تاریخده ایکی بویوک معمارلق تجربه سی یاپیشدر : بری اسکی یونانلیلر طرفندن ، او بری اورتا زمانده فرانسلر طرفندن ... برنجی تجربه معلوم اولان یونان معمارلقی وجوده کتیدی . ایکنجی تجربه نک اثری غوتیک طرزیدر . فیلسوف « بهرغسون » ه گوره اسکی یونانلیلر « وضوح فکری » نک موجودی درلر . اگر اونلر اولماسایدی انسانلر ایچون بو فکر بلکه ده معلوم و ایاجقدی ... یونانلیلرده معمارلق عقلک ، منطقک ، وضوحک تأثیری آلتنده وجوده گلشدر . اونلر انسانلره دوز چیرگیلرک ، زاویه قائمه لرک ، مربعک شعری اوگره تدبیلر . فقط یونانلیلرک بو تجربه لری خارجنده قالان بر کوزلک عنصری داها واردی . اوده دوزچیرکی گئی ، عقلی و منطقی اولمایان منحنی عنصرلردن شکل ایده جک بر معمارلق عضویتی ایدی . بو تجربه بی ده اورتا زمان یاپدی . فی الواقع « غوتیک » دوز چیرگیلک و زاویه قائمه نک دوز سطحلرک دگل ، اگر چیرگیلرک ، انتظامسز و هندسه سز گیرینتیلرک ، جیقینتیلرک صنعتی ایدی . اسکی یونان معمارلقی قیمتلرنی عقلدن جیقاریوردی ، خریستیان صنعتی بو قیمتلری قلبک قویوسندن چکییوردی ... فی الحقیقه اسکی مدنیت عقل مدنیتی ، اورتا مدنیت ، دویغو و سر مدنیتی ایدی ... ذکا ایله قلب ، نه بویوک ایکی قوت در !... طنز ایدیلردی که بو ایکی قایناقدن گلن بو ایکی صنعت بوتون صنعتلرک صنعت عالمده کی بوتون خلقتلرکده منتها سیدر ، عقلدن جیقاریلان یونان معمارلقی ایله قلیدن چکیلن غوتیک معمارلقی بوتون معمارلقلرک صوکی در . خایر ، معمار انسان داها بر جوقشی یارائما به مستعددی . عجارونه سانس بو یارائمه استعدادینک برنجیلمی ، کافی برائباتی می در ؟ . خایر . چونکه رونه سانس هر نه یاپدیه اسکی مدنیتک ضروری بر دوامی ، میخانیکی بر انکشافی کی یاپدی . اسکی مدنیت قارشیننده « کیفیتی » اعتبارله مستقل بر رونه سانس معمارلقی واردر دیرلرسه بن بوتی قولایچه قبول ایده م ... رونه سانس اورتا زمان قیمتلرنه قارشلی گلن بر روحک اسکی زمان حریله انکشافندن باشقا برشی می در ؟ ... اگر اسکی مدنیت دوام ایتمه پدی طبیعتله همان همان رونه سانه منتهی اولاجقدی . چونکه عقلک محصولی اولان بو اثر ایچون باشقادورلو بر عاقبت مقدر دکلدی .. بو مبدأ و بو عنعنه قارشیننده کیفیت دگیشدیرمک قالب تازه له مکدن عبارت اولان هر هانکی حرکت غوتیک انقلابی قادر مدھش اولاجقدی . رومانیزم تجربه سی نه بی افاده ایدر ؟ .. بو تجربه مفرط بر

حتی کوی کوی بربرینه قایناشدیردی . آناتولی یه یوز بیکلرجه روم ایلی کلدی . استانبوللیلر آناتولی یه یاپیلدی ، شمدو فرلر کوندن کونه ایچرلره کیریور ، اوطوموبیل مناسبتی قولایلاشدیردی ؛ تورکجه نک بوتون تورکیه ده یک جزئی فرقله تلفظ ایدیلن برلسان اولماسی ایچون اوزون بر زمان کچه به جکدر ، بلکه یاربم عصر صوکرک بو تحقق ایده جکدر . بو یاربم عصر صوکرک کی لسانک تلفظ اعتبارله بو کون یاشایان لهجه لردن اک زیاده هانکیسک حاکم تأثیری آلتنده قلاجقنی بو کون کسیرمه به امکان وارمیدر ؟ بو قادر شدنی بر استحاله دوزنده اولان بر لسانک بو استحاله یه ذره قادر مانع اولمایان الاستیق حرفلرنی ده کیشدیرمک اونی ثابت قایلیرایچه قویما به قلیشمق بو کون ایچون بر آز احتیاطسزلق اولایلیر .

لاتین حرفلری طرفدارلرینک مطالعه لری جوجه اده ایدر مسئله نک تطبیقی جهتی ده طنز ایدلیدی قادر قولای دکلدی . بردفه یازی و املا مسئله سی صرف مسئله سنه صیم صیتی باغلی در . تورکجه نک صرفی یاپیلما دجه یازیمی نه اساسلی بر صورتده اصلاح ایدیلر ، نه ده باشقا بریازی ایله استبدال اولونایلیر ، صرفک بو کون ایچون تدویننده امکان یوقدر . چونکه لسان تکاملنک اک قوتلی بر دورنده در . بو حالحه موجود حرفلره موقت بعض اصلاحلره اکتفا ایتک شیمدیک داها عملی و داها ای اولور .

معافیه لاتین حرفلرینک تورکجه به تطبیقی ده تجربه ایدیلر . مثلا ایکنجی برالفا اولارق بویله معاون برالفا بلکه عملی سلحه ده فائده کوسته ره بیلیر . هم بو صورتله ایکی نوع الفبا سربست بر رقابت کیریشمش اولورلر ، بو جدالده هانکیسی یاشامایه صالح ایه او دیکرنی اورتادن قایدیر بر و « مسئله » ده کندی کندینه بتر .

ب طرزک ، استبدالک بویوک مقیاسده تطبیقنه اک معقول بر مبدأده تشکیل ایده بیلیمک کی آیری بر فائده سی ده واردر . سنه لره سورهن و روحده ، سیکیرده ، عضله ده یک درین کولکلن بر اعتیادک بردن بره ده کیشدیرمه به جکنی سوبله یلار هر حالحه یالکز « تردد » و « وهم » تأثیری آلتنده بولونانلر دکلدی . عصرلره ایشله مش بر ادبیاتی اولان بر ملتک یازیمی بر حمله ده ده کیشدیرمه به جکنی ادعا ایدنلر بو معجزوی ایشک عملی ساحه ده ، حیاتک ضروری فعالیتلرنه سکت و برمه دن ، ناصیل تحقق ایدیرمه جکنی ده واضح بر صورتده کوسترمه لیدرلر .

عولی

کیرر . ناصیلکه بونا صوک زمانلرده آراسراراست کلیدیور : مثلا آناتولیله بعض محللرده « tach » کله سی « داش » ، « takenmek » کله سی « دوکنمک » تلفظ ایدیلور . بو برلردن اولان بعض منورلرکندی تلفظی اعتبارلرنی عمومی طنز ایده رک بو کله لری « داش » و « دوکنمک » شکنده یازیورلر ، حالوکه « طاش » و « توکنمک » دیه ندرده واردر وادی لسان صاییلان استانبول لهجه سنده بویله تلفظ ایدیلر . یه مثلا استانبوللر و آنادولولرک - جوغی - اسکی املاسی « تحف » اولان کله بی عمومیتله « ناحاف » تلفظ ایتدکری حالحه عمر سیف الدینک روم ایلی به چالان تلفظی سیبله بوتی « توحاف » شکنده یازماسی بوتون محررلره « توحاف » املاسی قازاندیردی . « توحاف » یازانلر بردفه کندی تلفظلرنی بوقلاسیلر ، باشقالرینک تلفظلرنه دقت ایتیلر کورورلرکه یازدقلمی شکل تلفظی واقعه به مطابق دکلدی . بو سبیلردن لاتین حرفلری بزم لسانک صرف بنه سنه قولایقله آدایته ایدیلر مه ز ، معافیه باشقا برچاره به توسل ایدیلرک مثلا لاحقه لرایچین « تابع - صائت » دیه بیلر جکزه آیریمه بعضی صائتلر قوللانیلرسه ، لاحقه لر شکلا تثبیت ایدیلر ، برنوع قلیشه اولور و حرکتلرنی التحق ایتدکری ماده - اصلیه دن آلیرلر . لاکن بوده املا بی همان شیمدیکنی خاطر لاتاجق درجه ده ، قاریشیق بر شکله صوقار .

۶ - فقط تورکجه نک لاتین حرفلریله یازیلما سندن تولد ایده جک اصل بویوک محذور بو طرز تحریرک لسانک بنوی و تلفظی استحاله سنه ایقاع ایده جکی مشکلتنده در . تورکجه صوک درجه ده شدید بر استحاله دورنده در . جوق آلاستیق اولان بو کونکی املا و یازی طرز یو استحاله به هیچ بر صورتله مانع اولامایور . فقط بردفه بو کونکی شکلی یکی وصیتی قاعده لی بریازی ایچنه صیقیشدیرنجه عادتالسانی تکاملی دور دورمایه قلیفش اولاجقز که پسود بر سیدی در ، بوندن باشقا بو تکاملک دورماسی دکل ، سیرنده دوام ایتسی بزم ایچین داها فائده لی در . الی سنه دن بری تورکجه عظیم بر استحاله کیریور و کوندن کونه کوزه له شیور ، وقوتله نیور . مثلا « غ » و « خ » کی ثقیل « گوتورال » حرفلر کیتدکجه آریور ، یاقینده بونلر بلکه قیمتلرنی بوس بوتون غایب ایده جکلر ، و بلکه ده عادتاً برر صائت و یا « مد » حالی آلاجلر . بو کونکی حرفلریمز بو استحاله ایله برابر یورویور ، تلفظ اعتبارلریمز بزم ایچین ساده جه رمز ماهیتده اولان کله لری سمی قایلیرله اویغون بر طرزده اوقونیور . لاکن بردفه بوتی تثبیت ایتدکمی بوسفر تلفظ ایله کله نک تحریری شکلی آراسنده کیتدکجه آرتان فرقلر ظهور ایده جک و محقق که برمدت صوکرک کله لرک املا لرنی یکیدن تصحیح ایتک مجبوریتنده قلاجقز .

صوکرک بر مهم مسئله ده وار : بو کون استانبول لهجه سی حاکدر ، لاکن بو حکیت عصرلره استانبوله منحصر قالان نسی بر فکر ترقیسنک نتیجه سیدر . یکی حیاتمز بوتون مملکت خلقتی شهرشهر ،